

Az inkompatibilitás. Minthogy a főrendiházak ma ülése volt és tekintettel a hosszú napirendre számították, hogy az ülés erősen belenyúl a délutáni órákba, úgy tehát Széll Kálmán is ugyiszóván egész délután el lett volna foglalva, az összehívhatatlansági törvény revíziója ügyében kiküldött bizottság ma nem tartott ülést. A bizottság holnap délután 5 órakor folytatja tanácskozását.

Az osztrák képviselőház ülése

— Az Egyetértés tudósítójának távirata. —

Bécs, márcz. 22.

Alig két héle, hogy Körber miniszterelnöknek mindenféle koncesszióval sikerült az osztrák parlament pártok közt a békét helyreállítani s a képviselőházat munkaképesre tenni, és a képviselőházban maris úgy az obstrukció réme kísértett. Most a radikális németek fenyegetőznek az obstrukcióval az interpellációk cenzúrája miatt.

A nagyméretű és gróf Verter előző két támadást konfliktus azonban, mely a képviselőház munkaképességét újból komolyan veszélyeztette, el van intézve. A nagyméretű ma délelőtt tartott ülésükön elhatározták ugyan, hogy megkezdik az obstrukciót és az elnökhöz négy kérdésintézkedéssel, egytől egytől két sűrűs indítványt terjesztenek elő, de a délelőti képviselőházban folytatott tárgyalás meghozta a differenciák kiegyenlítését. A nagyméretű beleegyezett abba, hogy az interpellációkól kihagyják a szemérmertő részleteket, viszont az elnök megígérte, hogy lemond az interpellációk megszenvezéséről és a megnövekedett egyes dolgok iránt aggályai volnának, azokat előzetesen közli a nagyméretűvel. E megállapodás folytán a nagyméretű beleegyezett abba, hogy mara bejelentett interpellációkat első olvasás nélkül az illetékes bizottságokhoz utasítsák.

A képviselőház mai ülése ünnekeskedni órák kezdetű. Schönerer sűrűs indítványt nyújt be, a mely szerint a kormány felszólította, hogy törvényjavaslattal nyúljon be a kisgazdák, kisiparosok és munkások adójának enyhítésére. Wolff és társai sűrűs indítványt nyújtottak be a bírói perrendtartás 192. §-ának módosítására. Hertzog és Hofler az interpellációk teljes szövegének fülölvissasát követelik, a mi meg is történt. A ma benyújtott sűrűs indítványokat, továbbá Hofler és Hertzognak az indítványt, hogy az interpellációkat szűrésre olvassák föl, úgy tekintik, mint a nagyméretű tegnap bejelentett obstrukciójának kezdését. Az őles folyamán tárgyaltak a nagyméretűvel, mely tárgyalás, mint említettük, kedvező eredményre vezetett.

Azután csend lett s a ház nyugodtan tárgyalta Seitz képviselő ügylet, a kit a keresztény szocialisták ki akar- nak rekesztetni a kerületi iskolásközlől.

E közben a féle párbeszéd folyt:

Schumayer (Strobachhoz): *Maga Grasel!* (az osztrákok Sobrija). *Maga gazember!*

Strobach (Schumayerhez): *Maga a gazember!*

Stein: *Zsidó lump! zsidó svindler!*

Schumayer: *Ugy látszik, már régen nem nyúlt zsidóhoz!*

Stein: *Maga pedig már régen nem kapott pópjót!*

Stein polemizál az elnökkel, a ki tegnap rendre- állította, mert azt mondta: »Köln, a zsidó erők.«

Utána Mastella szól fel. Mastella az elnököt intézet kérdés alakjában elmondja, hogy a vasutjaj bizottság tegnap ülésen Siruszkievhez azt indítványozta, hogy a bizottsági tagok kimerültség miatt napoják el az ülést és ambar a bizottság ezt az indítványt elfogadja, elnöke, báró Schwegel mégis elrendelte az indítványok és petíciók kiosztásának tárgyalását, a mi ellen Schmal és szűs óvat tett. Ez állítog meglepte a vasutminisztert és azt mondta környezetének: »Ezt az urak megrendelik maguknak.«

Továbbá az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

Miniszter válaszul talikozott szűsével és azt mondta: »On nem fogom elfelejteni, ha majd tárgyalásra kerül a sudonem-alkupai vasut ügye.«

Az urak megrendelik maguknak. »Továbbá az urak megrendelik maguknak.«

A ház ezután elhatározta, hogy a Seitz tanító és képviselő ügyére vonatkozó indítványt a bizottsághoz utasítja, melynek nyolcz nap alatt jelentést kell tennie.

Román képviselőválasztások.

Ma kezdtek meg Romániában a képviselőválasztásokat, mert a konzervatív Carp-kormány bukása s a liberális Sturdza-kormány kinevezése után Károly király felszólalta a képviselőházat s a kormány új választásokat írt ki.

A konzervatív kormány bukása után tudvaleg Sturdza Demeter, a liberális párt vezére vette át az ország kormányzását. Ezelőtt tizen-nyolcz nappal hatalmas beszédet tartott a román kamarában a Carp konzervatív miniszterium pénzügyi javaslatai és új adó reformtervezetei ellen. Tiltakozott új adók behozatala ellen s hangoztatta, hogy a költségvetésben az állami insitúciók veszélyeztetése nélkül husz millió franknyi redukciót minden nehézség nélkül eszközölhet. Ezzel a kijelentéssel elérte azt, hogy a király elbocsátotta a konzervatívokat és módot nyújtott a liberális pártnak, hogy szavai tettekkel beválthassa: megbízta a liberálisokat a kormányzással.

Sturdza maga is meghökken az első pillanatban szavainak ilyen következményeitől s habár a konzervatívok által összeállított költségvetésről kellő tájékozottsággal nem bírt, mégis göröcsen ragaszkodott a takarékoskodásokhoz.

A takarékoskodások azonban az adminisztráció megbontásával, a katonai szervezet megtartásával, az igazságszolgáltatás megbizhatóságával fenyegettek. A román közvélemény feleszmélt a lélektől s belátta, hogy Sturdza nem beszélt komolyan s ösztön, mikor a husz millió franknyi redukciót sürgette.

Sturdza tehát, mint már említettük, a viszonyok nyomása alatt felszólalta a kamarát és szenátust, azt remélvén, hogy az új választásoknál oly parlamentet fog összehozni, a mely őt támogatni fogja abban, hogy legalább mostan az egyszer beválthassa a szavát.

Ebbeli reménykedésében azonban nagy csalódás érte Sturdzát és elvtársait. A román hadsereg kebelében eddig nem észlelt gyűlölet jutott kifejező Sturdza kabinetjével szemben s a legkiprobáltabb román katonatisztek lemondással fenyegettek a liberális civil hadügyminiszterrel, mert Labovay véleménye szerint a román hadügyminiszter nem lehet soha más, mint katona. A katonatisztek mozgolódásában a konzervatívok a hadsereg szervezetének megbontását látták s erős választási mozgalmat inszenzenáltak a liberálisok ellen.

A román nép szentül élhite, hogy Sturdza a legvakmerőbb árulásokra képes és kész az ország gyengeségét növelni. A választók mindenütt a hatalom polcáról letaszított konzervatívok mellé sorakoztak. Ez a rövid idő alatt beállott változás gondolkodóba ejtette a liberális kormányt és hogy legalább többséget biztosítson magának a jövő kamarában, a választások annalesében eddig fel nem található közpökrök kényeszer-eszközökhöz nyúlt. A mult esztendőkor ugyanis a dobudraszi és Olt-menti prefekturák vezetői felhívták az összes tényleges szolgálatot teljesítő tisztviselőket és községi hivatalnokokat, hogy adják be lemondásukat. Az összes állami városi és községi alkalmazottak engedelmesskedtek. A prefektusok a lemondások átvétele után értesítették az érdekelteket, hogy lemondásuk elfogadást az alkalmazottaknak a választásokon tanúsítandó magatartástól teszik függővé.

Azonkívül a Teleorman és Suceava kerületekben oly elsőfoku választást fogantatosították, a mely minden vonalon többséget biztosít a liberálisoknak. Ezek a kerületek régi idők óta a konzervatívoké voltak s a részedett, lelkiismeretében kényeszeilt nép távirati uton egyenesen Károly királyhoz fordult segítségért.

A király még nem szolt bele az erőszakoskodásokba, de Sturdzát már figyelmeztette, hogy sokat ad arra, hogy a választások szabadon és a törvényes formák között történjenek. A király üzenete lehangozta a liberálisokat és Pallade miniszter országos körúlját azonnal abbahagyta. A práhovai kerületekben nagy apparátussal kerestekdik Take Jonescu volt konzervatív miniszter és a nép nagy csoportokban csatlakozik a konzervatívokhoz.

A pártok különben a következő árnyalatok szerint küzdenek egymás ellen: A liberálisok a konzervatívok ellen s a disszidens liberálisok a konzervatívok mellett s hozzájárulásával a junimisták csoportját igyekeznek elnyomni. A konzervatívok a junimistákkal nem sokat törődnek s a disszidens liberálisok Sturdza ellen törnek. Carp hívei csendben dolgoznak s úgy tünetik fel eljárásukat, mintha a konzervatívok zászlaját akarnák diadalra juttatni, holott mindenki tisztában van azzal, hogy Carp még csak ezután akarja megmutatni, hogy nékik a konzervatív tábor semmire sem mehet. A választásokat egész Romániában három nagy bizottság intézi: a liberálisok közpöntü bizottsága, a konzervatívok bizalmi csoportja és a különféle disszidens elédgetlen elemek hívei. Ez utóbbiak végződjé egyedül ad, hogy a kamarába jussanak. Azért paktálnak Sturdzával és a konzervatívok is. A konzervatív bizalmi csoportja falragaszok értesíti Bukarest polgárságát, hogy milyen uton óhajt haladni. A hirdeményekben a konzervatívok erős kritikákat gyakorolnak Sturdza politikájá fólött és adatokkal kimutaják, hogy Sturdza terveit egy szerdén megvalósíthatatlanok. Hivatkoznak arra, hogy Sturdza nem mondta meg, hogy hogyan akarják a liberálisok helyreállítani az egyensúlyt az állami költségvetésben.

Sturdza, hogy az állami tisztviselők pártolását biztosítsa magának, azt íratta lapjában, hogy a liberális pénzügyminiszter törvényvel akarja biztositani a hivatalnokok fizetésének érinthetlenségét. Ez a biztás azonban hatás nélkül maradt, mert Costinescu miniszter, mit sem tudván Sturdza állításairól, a hivatalnokok fizetésének lezárlását már bejelentette. Sok ember elvezette az állást az utolsó három nap alatt, mert nem fogadta feltétlen megadással a kormány intézkedéseit. Krajovában, Brailóban, Buzuban, Jassyban és számos más városban a katonaság készenlétben áll, mert attól félnek, hogy a két év előtt Sturdza által rendezett véres választások ismétlődni fognak. A választásoknál előforduló erőszakoskodásokról, kihágásokról a konzervatívok sűrűnyileg jelentést tesznek a királynak. A viszonyok Romániában azonban olyanok, hogy az szerez többséget a kamarában, a ki a hatalom birtokosa. Sturdza-nak elölkélt szándéka pedig, hogy most alapjában megrendítse a konzervatívok befolyását az egész országban. »Ugy vagyok és maholnap már nem politizálhatok, de es alkalommal oly utat fogok építeni a liberális párt részére, a melyen biztos lépékekkel haladhasson kitűzött célja felé.« — mondta Sturdza a liberálisoknak az »Ljorie«-ban rendezett nagy összejövetelen.

Ennél fogva ajánlja, hogy a püspöki és egyházi javadalmak betöltése tekintetében a kisebbség javaslataiban lefektetett elveket fogadják el a bizottság.

Sághy Gyula: Minthogy egy 27-es bizottság, mint a kisebbség javaslata színtén nem a formális kandidációs állapít, hanem csak a véleményezés, a hármas kandidációs állapít meg, csak felszerelésből származhatott, ha a kormányjavaslattal egy fogja fel a dolgot, hogy formális kandidáció követelődik. Ezért nem tartja szükségesnek a 27-es bizottság javaslatainak megváltoztatását.

Gróf Zichy Nándor: Rendkívül nehéz a kérdés, mert 6 főségre jogot korlátozni nem lehet. Tudjuk jól, hogy a püspöki szék betöltésénél előszörben az egyházi szempont joga figyelembe. Ha az autonómia teszi e feltételeket s igényli a kandidációs jogot, az által egy egyházkormányzati tényezővé fejlődnek.

Tudjuk, hogy a püspöknevezés a szent atya és a felség közös megegyezése által történik. Ezért az óvatosság a kérdés fontosságánál fogva felette szükséges, s a püspöki kar véleményét tartja elfogadandónak.

Ujron Gábor: Törvényi példákkal bizonyítja, hogy a püspökjavaslát jogát a katolikus hívek is gyakorolhat. Azután azt fejteli, hogy a főkegyuri jog rezervált felségjog, tehát nem állami jog. A 48-diki törvények következtében beállott azon helyzet, hogy 6 főségre a kinevezés jogát ellenjegy mellett gyakorolta, míg a többi közpöki jogokat 6 főségre alkotmányos befolyás mellett kezeli. Ez alkotmányos befolyás az, hogy katolikus ügyek kezelésében csak a katolikusoknak engedhetik. Eddig nem volt szervezte a katolikus egyház. Ezt az autonómiában nyrik meg. Ezen szervezetben a befolyásnak oly terjedelműnek kell lenni, hogy a jogok a katolikusok ellen felhasználhatók ne legyenek. Ha a beneficiumiak betöltése a miniszteri tanácsban történhetik szabadkőművesek által, akkor ez a legnagyobb sértés a felség kegyuri joga s az alkotmányosság alapelvei ellen s így jutnak be a püspöki székbe a farizeusok, a titkos szabadkőművesek.

Ez ellen kell garancia s ez a világoknak befolyása a kandidációba. Az a hozzájárulási jog, vagy óhajlás, a mit megenged a többségi javaslat, az semmi, ezt teheti mindenki, de nem a kónoni jog, a mely beneficiumiak betöltésénél irányadó.

Samassa József: Az egyház alkotmánya egy alapított meg, hogy annak isteni szervezete vitás tárgyát nem képezhet. Vannak az egyháznak szabványai, a melyek módosíthatatlanok. Így a püspöki szék betöltésének majd minden részére alkalmazottak már. Az apostoli korbán a papság választott, a népek pedig csak ellenérték joga volt. A második korszakban a keleti egyházban már teljeskörűen kizárta a választásból a világi elemet s a nyugati egyházban is nem ugyan úgy. Vagy hanem gyakorlat alapján ez az elv talán alkalmas. Némelyek a lateráni színt huszontötödik kánontól kizárhatják, hogy a világiak a püspökjavaslattól eltiltsák, de téves magyarázat. Törvényes tilalom nincs, csak ellenkező gyakorlat.

Rendkívül érdekesen fejtegeti a püspökjavaslát egyes részleteit szadokodon át egészen a mai napig. Nincs senki, a ki e jogot 6 főségtől ma elvonna, csak arról van szó, hogy a jog kiként kezessék. Az alkotmány magyar királyi jogot tanácsosai segédével gyakorolja. Az Arpa-királyok alatt volt a senatus regalis. A főkegyuri ezt a jogot tanácsosai javakörülé mindkét. Az 1298. években a tanács tagjai is meg vannak nevezve. A egyes korszakban Üléselő által már az országgyűlés által választott meg a tanácsosok, kiknek székhelye Buda volt. A mostani dinasztia e jogát a fokentelt fejlődött divás, 1848 óta pedig a miniszterium utján gyakorolja. A kérdés már most az, hogy a két javaslat egyházi szempontból megítélhető-e s melyik ésszerűbb az egyház mai fellegvárság. Azt hiszi, vitaközi lehet, de mag nem támadható egyik sem, a joggyűlés mostani stadiumban azonban nem lehet kifogásolni.

Ennek a joggyűlésnek s az egyház szellemének a püspöki kar javaslata felel meg leginkább. A világoknak soha nem volt más joguk, mint a vét joga, tehát ezt most sem követelhetik s a püspöki kar javaslata ezen szempontból sem zárja ki a világiakat sem. Az a kérdés, hogy »kandidál, véleményem mond«, »óhajts, a definíciókól függ, de talán a vélemény meg a legjárhatóbb kifejezés. Ha az sértene a patronust, akkor vehetnek az óhajts kifejezést is. A konkordátumokban arról volt szó, hogy a jogot meennyben ruhazta át e jogot csak részben is. A püspöki kar tervezete teljes összhangban van a trident színtal (24. úles 1. fejezet), mely határozza meg, kiként kell püspököket kinevezni. A trident színtal is megmondja, hogy a világoknak tanácsosai joguk van ugyan, de választási nem. Ezt kizárja az egyház szelleme. Ezek után a püspöki kar javaslatait ajánlja elfogadásra.

Petrovics József rövid felszólalása után dr. Várossy Gyula a püspöki kar javaslatait fogadja el, mely az egyház javának egyedül lelel meg s azt esetleges jövő vezélyes fejleményekkel szemben a kellő garanciát képezi.

Dr. Günther Antal hosszan bizonyítja, hogy a püspöki kinevezések előzetesében a püspökök a hercegprius utján és az előlelők katolikusok befolyat. Minthogy e jog csak a püspöki kar javaslatainak keretében érvényesíthető, ezt fogadja el.

Ennél fogva ajánlja, hogy a püspöki és egyházi javadalmak betöltése tekintetében a kisebbség javaslataiban lefektetett elveket fogadják el a bizottság.

Sághy Gyula: Minthogy egy 27-es bizottság, mint a kisebbség javaslata színtén nem a formális kandidációs állapít, hanem csak a véleményezés, a hármas kandidációs állapít meg, csak felszerelésből származhatott, ha a kormányjavaslattal egy fogja fel a dolgot, hogy formális kandidáció követelődik. Ezért nem tartja szükségesnek a 27-es bizottság javaslatainak megváltoztatását.

Gróf Zichy Nándor: Rendkívül nehéz a kérdés, mert 6 főségre jogot korlátozni nem lehet. Tudjuk jól, hogy a püspöki szék betöltésénél előszörben az egyházi szempont joga figyelembe. Ha az autonómia teszi e feltételeket s igényli a kandidációs jogot, az által egy egyházkormányzati tényezővé fejlődnek.

Tudjuk, hogy a püspöknevezés a szent atya és a felség közös megegyezése által történik. Ezért az óvatosság a kérdés fontosságánál fogva felette szükséges, s a püspöki kar véleményét tartja elfogadandónak.

Ujron Gábor: Törvényi példákkal bizonyítja, hogy a püspökjavaslát jogát a katolikus hívek is gyakorolhat. Azután azt fejteli, hogy a főkegyuri jog rezervált felségjog, tehát nem állami jog. A 48-diki törvények következtében beállott azon helyzet, hogy 6 főségre a kinevezés jogát ellenjegy mellett gyakorolta, míg a többi közpöki jogokat 6 főségre alkotmányos befolyás mellett kezeli. Ez alkotmányos befolyás az, hogy katolikus ügyek kezelésében csak a katolikusoknak engedhetik. Eddig nem volt szervezte a katolikus egyház. Ezt az autonómiában nyrik meg. Ezen szervezetben a befolyásnak oly terjedelműnek kell lenni, hogy a jogok a katolikusok ellen felhasználhatók ne legyenek. Ha a beneficiumiak betöltése a miniszteri tanácsban történhetik szabadkőművesek által, akkor ez a legnagyobb sértés a felség kegyuri joga s az alkotmányosság alapelvei ellen s így jutnak be a püspöki székbe a farizeusok, a titkos szabadkőművesek.

Ez ellen kell garancia s ez a világoknak befolyása a kandidációba. Az a hozzájárulási jog, vagy óhajlás, a mit megenged a többségi javaslat, az semmi, ezt teheti mindenki, de nem a kónoni jog, a mely beneficiumiak betöltésénél irányadó.

Samassa József: Az egyház alkotmánya egy alapított meg, hogy annak isteni szervezete vitás tárgyát nem képezhet. Vannak az egyháznak szabványai, a melyek módosíthatatlanok. Így a püspöki szék betöltésének majd minden részére alkalmazottak már. Az apostoli korbán a papság választott, a népek pedig csak ellenérték joga volt. A második korszakban a keleti egyházban már teljeskörűen kizárta a választásból a világi elemet s a nyugati egyházban is nem ugyan úgy. Vagy hanem gyakorlat alapján ez az elv talán alkalmas. Némelyek a lateráni színt huszontötödik kánontól kizárhatják, hogy a világiak a püspökjavaslattól eltiltsák, de téves magyarázat. Törvényes tilalom nincs, csak ellenkező gyakorlat.

Rendkívül érdekesen fejtegeti a püspökjavaslát egyes részleteit szadokodon át egészen a mai napig. Nincs senki, a ki e jogot 6 főségtől ma elvonna, csak arról van szó, hogy a jog kiként kezessék. Az alkotmány magyar királyi jogot tanácsosai segédével gyakorolja. Az Arpa-királyok alatt volt a senatus regalis. A főkegyuri ezt a jogot tanácsosai javakörülé mindkét. Az 1298. években a tanács tagjai is meg vannak nevezve. A egyes korszakban Üléselő által már az országgyűlés által választott meg a tanácsosok, kiknek székhelye Buda volt. A mostani dinasztia e jogát a fokentelt fejlődött divás, 1848 óta pedig a miniszterium utján gyakorolja. A kérdés már most az, hogy a két javaslat egyházi szempontból megítélhető-e s melyik ésszerűbb az egyház mai fellegvárság. Azt hiszi, vitaközi lehet, de mag nem támadható egyik sem, a joggyűlés mostani stadiumban azonban nem lehet kifogásolni.

Ennek a joggyűlésnek s az egyház szellemének a püspöki kar javaslata felel meg leginkább. A világoknak soha nem volt más joguk, mint a vét joga, tehát ezt most sem követelhetik s a püspöki kar javaslata ezen szempontból sem zárja ki a világiakat sem. Az a kérdés, hogy »kandidál, véleményem mond«, »óhajts, a definíciókól függ, de talán a vélemény meg a legjárhatóbb kifejezés. Ha az sértene a patronust, akkor vehetnek az óhajts kifejezést is. A konkordátumokban arról volt szó, hogy a jogot meennyben ruhazta át e jogot csak részben is. A püspöki kar tervezete teljes összhangban van a trident színtal (24. úles 1. fejezet), mely határozza meg, kiként kell püspököket kinevezni. A trident színtal is megmondja, hogy a világoknak tanácsosai joguk van ugyan, de választási nem. Ezt kizárja az egyház szelleme. Ezek után a püspöki kar javaslatait ajánlja elfogadásra.

Petrovics József rövid felszólalása után dr. Várossy Gyula a püspöki kar javaslatait fogadja el, mely az egyház javának egyedül lelel meg s azt esetleges jövő vezélyes fejleményekkel szemben a kellő garanciát képezi.

Dr. Günther Antal hosszan bizonyítja, hogy a püspöki kinevezések előzetesében a püspökök a hercegprius utján és az előlelők katolikusok befolyat. Minthogy e jog csak a püspöki kar javaslatainak keretében érvényesíthető, ezt fogadja el.

Ennél fogva ajánlja, hogy a püspöki és egyházi javadalmak betöltése tekintetében a kisebbség javaslataiban lefektetett elveket fogadják el a bizottság.

Sághy Gyula: Minthogy egy 27-es bizottság, mint a kisebbség javaslata színtén nem a formális kandid

